

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq edirəm»
Tədrisin təşkili və təlim
Texnologiyaları mərkəzinin direktoru:

 dos. Zaur Məmmədov
"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Magistratura - 060803 - "Sosial-mədəni sahələrdə xidmətlərin təşkili", "Otelçilik"

Fakultə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Turizm və xidmət sahələrinin hüquqi əsasları"

I.Fənn haqqında məlumat:

Kodu: MİF-B 04.1

Tədris ili: I (2024-2025). Semestr: II

Tədris yükü cəmi: 300 saat. Auditoriya yükü-30 saat:(Mühazirə 15 saat, məşğələ 15 saat).

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmidərəcəsi: Səkinə Hacıyeva, i.ü.f.d., dosent

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-IV günlər: saat 10⁰⁰-15⁰⁰

E-mail ünvanı: hajiyevasakina@yahoo.com

III.Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. İ.Hüseynov, N. Əfəndiyeva. Turizmin əsasları. Bakı, 2007.
2. Ə.Q.Əlirzayev. Turizm iqtisadiyyatı və idarə edilməsi. Bakı, 2010.
- 3."Turizm fəaliyyəti haqqında" qanun, Bakı, 1999.
- 4.Turizm və rekreasiya zonaları haqqında nümunəvi əsasnamə, Bakı, 2008.
- 5.B.Bilalov. "Turizm fəaliyyətinin tənzimlənməsi". Bakı, 2006.
- 6.Ə.Əliyev, E.Aslanov "Beynəlxalq turizm hüququ", Bakı, 2011.
- 7 Türkiyə'de Turizm Eğitimi. Prof. Dr. Necdet Hacıoğlu, Öğr. Gör. Mehmet Kaşlı, Seda Şahin, Nuray Tetik.Ocak 2008 / 1. Baskı / 169 Syf.
- 8.А.Дурович, Н.Кабушкин "Организация туризма". Минск, 2003.
9. З.И.Балабанов, А.Балабанов "Экономика туризма" Москва, 1999В.Квартальнов "Туризм". Москва, 2004.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən "Turizmin iqtisadiyyatı", "Turizmin əsasları", "Menecmentin əsasları", "Beynəlxalq turizm coğrafiyası" fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta "Turizmdə marketing və onun əsas istiqamətləri" və "Mehmanxana və restoranların personallarının menecmenti" kimi fənlərin tədris olunması zəruridir.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Qeyri-neft sahəsi kimi gündən-günə sürətlə inkişaf edən turizm sənayesində davamlı iqtisadi inkişafı təmin etmək yüksək ixtisaslı kadrların və ciddi peşə hazırlığının olmasını tələb edir. Bu, turizmin müasir inkişaf mərhələsi üçün daha xarakterikdir.

Turizm nəinki səyahətlərin praktiki reallaşdırılması sahəsidir, o həmçinin xüsusi biliklər sahəsinə, yəni nəzəri fəaliyyət sahəsinə çevrilməkdədir. "Turizm və xidmət sahələrinin hüquqi əsasları" fənni zamanı turizm fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsinin predmeti, turizm fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi və onunla bağlı qanunvericilik aktlar, eyni zamanda turist hüquqları və vəzifələri, turizm məhsulun satışının təşkili qaydaları, turistlərin sığortalanması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları tədris olunur. Eyni zamanda sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında qanunvericilik aktlar, istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi haqqında qanunverici aktlar, əcnəbilərin və ölkə vətəndaşlarının gəlmə və getməsi ilə bağlı hüquqi norma və qaydalar tədris olunmaqdadır. Ona görə də "Turizm və xidmət sahələrinin hüquqi əsasları" fənninin öyrənilməsi nəzəri və praktik əhəmiyyət kəsb edir. Kursun tədris edilməsində məqsəd turizm hüququnun mahiyyətini kompleks şəkildə öyrənmək, onun nəzəri və praktiki məsələlərinə mükəmməl yiyələnmək, turizmin hüquqi əsasları haqqında zəngin biliklər əldə etməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.*

X. Təqvim planı: *Mühazirə 15 saat, Seminar 15 saat, Cəmi 30 saat*

	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu.	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu 1. Turizm fəaliyyətinin hüquqi əsasları: predmeti və öyrənilmə metodları (1,3,8). Plan: 1. Turizm fəaliyyətinin hüquqi və dövlət tənzimlənməsi 2. Turizm fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik aktları 3. Turistlərin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hüquq və vəzifələri 4. Turizm məhsulunun satışı üzrə müqavilə öhdəlikləri 5. Turistlərin sığortalanması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları <i>Mənbə: (1,3,8)</i>	2		2	
2	Mövzu 2. Turist – ekskursiya xidmətlərinin sertifikatlaşdırılması Plan: 1. Turist-ekskursiya xidmətlərinin sertifikatlaşdırılmasının təşkilatı strukturu. 2. Obyektlərin sertifikatlaşdırılması və şəhadətnamə alınması üçün tələb edilən sənədlər. 3. Turistlərin və ekskursantların təhlükəsizliyinin təmin olunmasına qoyulan tələblər. 4. Otellərin təsnifatı ilə bağlı dövlət standartları. 5. Azərbaycan Respublikasında bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılığın verilməsi qaydaları. <i>Mənbə: (5,6,8)</i>	2		2	
3.	Mövzu 3. Turizm xidməti sahəsində sənədləşmə işlərinin təşkili Plan: 1. Turizm sənədləşdirmə və rəsmiyyətçiliklə bağlı əsas anlayışlar. 2. Turizm sənədləşdirmə, pasport, viza rəsmiyyətçiliyi. 3. Turizm sferasında gömrük və valyuta rəsmiyyətçiliyi 4. Turizm sferasında tibbi- sanitariya rəsmiyyətçiliyi 5. Turizm sferasında təhlükəsizlik tədbirləri ilə əlaqədar rəsmiyyətçilik <i>Mənbə: (5,6,8)</i>	2		2	
4.	Mövzu 4. Turizm sferasında miqrasiya ilə bağlı hüquqi normalar Plan: 1. Turizm xidmətinin təşkilində miqrasiya nəzarəti orqanı və onun fəaliyyətinin təşkili. 2. Vətəndaşların ölkədən getmək və ya ölkəyə gəlmək hüquqlarının tənzimlənməsi 3. Vətəndaşların ölkədən getmək və ya ölkəyə gəlmək hüquqlarının məhdudlaşdırılması qaydaları. 4. Əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasına gəlməsinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı hüquqi qaydalar.	2		2	

	5. Əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasına gətməsinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı hüquqi qaydalar <i>Mənbə: (3,8)</i>				
5.	Mövzu 5. Turoperator və turagentlərin hüquqi statusunun tənzimlənməsi Plan: 1. Turoperator və turagentlərin hüquqi statusları 2. Turoperator və turagentlərin hüquqi statuslarında fərqli cəhətlər 3. Turizm firmaları, turoperator və turagent arasında bağlanmış müqavilələr və onların növləri. 4. Səyahət agentliklərinin hüquq və öhdəlikləri <i>Mənbə: (3,8)</i>	2		2	
6.	Mövzu 6. Otelçilik xidmətinin hüquqi tənzimlənməsi Plan: 1. Otellərin inzibati üsulla idarə olunmasında hüquqi aktlar. 2. Otellərin kontraktları və onların növləri. 3. Qonaqların oteldə yerləşdirilməsi ilə bağlı müqavilə öhdəlikləri. 4. Mehmanxana sahibləri və turizm agentlikləri arasında bağlanmış kontraktların Beynəlxalq Mehmanxana Konvensiyası ilə tənzimlənməsi <i>Mənbə: (8,9)</i>	2		2	
7	Mövzu 7. Azərbaycan Respublikasında turizmin fəaliyyətinin tənzimlənməsinin normativ hüquqi bazası Plan: 1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin vəzifə və öhdəlikləri 2. Azərbaycan Turizm Şurası və onun əsas fəaliyyət istiqamətləri 3. Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının fəaliyyətinin təşkili 4. AHİK –in Respublika Turizm və Ekskursiyalar üzrə şurasının fəaliyyətinin təşkili. 5. Azərbaycan Ekoloji Turizm Şurasının fəaliyyətinin təşkili <i>Mənbə: (1,2,8)</i>	2		2	
8	Mövzu 8. Beynəlxalq turizm hüququ institutunun əsas prinsipləri və öhdəlikləri Plan: 1. Beynəlxalq turizm hüququ institutu və onun fəaliyyət mexanizmi. 2. Beynəlxalq turizm təşkilatının fəaliyyətini tənzimləyən hüquq normaları 3. Beynəlxalq turizm hüququ haqqında Haaqa bəyannaməsinin əsas prinsipləri 4. Turist, səyahətçi və ekskursantların hüquqi statusları <i>Mənbə: (4,8)</i>	1		1	
	Cəmi:	15		15	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Müasir şəraitdə turizm sahəsində bacarıqlı, təşəbbüskar kadrların hazırlanmasında turizmin müxtəlif formalarının öyrənilməsinin mühüm rolu vardır. Turizmin hüquqi mahiyyətinin öyrənilməsi, onun iqtisadiyyatın inkişafında yerinin və rolunun araşdırılması, turizm fəaliyyəti istiqamətlərini dəqiq müəyyənləşdirməyə, real vəziyyətini peşəkarcasına qiymətləndirməyə, onun nəticələrini əvvəlcədən görməyə imkan verir. Bunun nəticəsində isə turizmi daha səmərəli forma və metodlarını müəyyən etməyə, tərəfdaşlıq əlaqələrinin turizmin inkişafına və ümumi iqtisadiyyata təsirinin gücləndirilməsinin mümkün yollarını göstərməyə imkan yaranır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

"Turizm və xidmət sahələrinin hüquqi əsasları" fənninin öyrənilməsi ixtisas üzrə mütəxəssis hazırlığı zamanı turizm fəaliyyəti ilə bağlı müqavilə öhdəliklərinin hüquqi tənzimlənməsi, sahibkarlıq fəaliyyəti və istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi ilə turizm fəaliyyəti, beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində turizm fəaliyyətinin təşkili, Azərbaycan Respublikasında turizmin fəaliyyətinin tənzimlənməsinin normativ hüquqi bazası və s. bu kimi məsələlərin müəyyənləşdirilməsinə kömək edir. Turizm marketinqi, turizmin idarəedilməsi, turizm əlaqələri, turizmin təşkilinin forma və metodları, növləri və tipləri, turist qrupları ilə mədəni maarifləndirici iş, dövlətin tənzimləyici rolu, ekskursiya işinin hüquqi normativlər əsasında təşkili və digər problemlər haqqında geniş biliklər əsilamaqdan ibarətdir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Turizm fəaliyyətinin hüquqi və dövlət tənzimlənməsi
2. Turizm fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik aktları
3. Turistlərin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hüquq və vəzifələri
4. Turizm məhsulunun satışı üzrə müqavilə öhdəlikləri
5. Turistlərin sığortalanması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları
6. Turist-ekskursiya xidmətlərinin sertifikatlaşdırılmasının təşkilati strukturu.
7. Obyektlərin sertifikatlaşdırılması və şəhadətnamə alınması üçün tələb edilən sənədlər.
8. Turistlərin və ekskursantların təhlükəsizliyinin təmin olunmasına qoyulan tələblər.
9. Otellərin təsnifatı ilə bağlı dövlət standartları.
10. Azərbaycan Respublikasında bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılığın verilməsi qaydaları.

II Kollektiv sualları:

1. Turizmdə sənədləşdirmə və rəsmiyyətçiliklə bağlı əsas anlayışlar.
2. Turizmdə polis, pasport, viza rəsmiyyətçiliyi.
3. Turizm sferasında gömrük və valyuta rəsmiyyətçiliyi
4. Turizm sferasında tibbi- sanitariya rəsmiyyətçiliyi
5. Turizm sferasında təhlükəsizlik tədbirləri ilə əlaqədar rəsmiyyətçilik
6. Turizm xidmətinin təşkilində miqrasiya nəzarəti orqanı və onun fəaliyyətinin təşkili.
7. Vətəndaşların ölkədən getmək və ya ölkəyə gəlmək hüquqlarının tənzimlənməsi
8. Vətəndaşların ölkədən getmək və ya ölkəyə gəlmək hüquqlarının məhdudlaşdırılması qaydaları.
9. Əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasına gəlməsinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı hüquqi qaydalar.
10. Əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasına getməsinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı hüquqi qaydalar

XV. İmtahan sualları:

1. Turizm fəaliyyətinin hüquqi və dövlət tənzimlənməsi
2. Turizm fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik aktları
3. Turistlərin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hüquq və vəzifələri
4. Turizm məhsulunun satışı üzrə müqavilə öhdəlikləri
5. Turistlərin sığortalanması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları
6. Turist-ekskursiya xidmətlərinin sertifikatlaşdırılmasının təşkilati strukturu.
7. Obyektlərin sertifikatlaşdırılması və şəhadətnamə alınması üçün tələb edilən sənədlər.

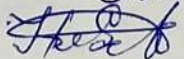
8. Turistlərin və ekskursantların təhlükəsizliyinin təmin olunmasına qoyulan tələblər.
9. Otellərin təsnifatı ilə bağlı dövlət standartları.
10. Azərbaycan Respublikasında bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılığın verilməsi qaydaları.
11. Turizm sferasında sənədləşdirmə və rəsmiyyətçiliklə bağlı əsas anlayışlar.
12. Turizm sferasında polis, pasport, viza rəsmiyyətçiliyi.
13. Turizm sferasında gömrük və valyuta rəsmiyyətçiliyi
14. Turizm sferasında tibbi- sanitariya rəsmiyyətçiliyi
15. Turizm sferasında təhlükəsizlik tədbirləri ilə əlaqədar rəsmiyyətçilik
16. Turizm xidmətinin təşkilində miqrasiya nəzarəti orqanı və onun fəaliyyətinin təşkili.
17. Vətəndaşların ölkədən getmək və ya ölkəyə gəlmək hüquqlarının tənzimlənməsi
18. Vətəndaşların ölkədən getmək və ya ölkəyə gəlmək hüquqlarının məhdudlaşdırılması qaydaları.
19. Əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasına gəlməsinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı hüquqi qaydalar.
20. Əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasına getməsinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı hüquqi qaydalar
21. Turoperator və turagentlərin hüquqi statusları
22. Turoperator və turagentlərin hüquqi statuslarında fərqli cəhətlər
23. Turizm firmaları, turoperator və turagent arasında bağlanan müqavilələr və onların növləri.
24. Səyahət agentliklərinin hüquq və öhdəlikləri
25. Otellərin inzibati üsulla idarə olunmasında hüquqi aktlar.
26. Otellərin kontraktları və onların növləri.
27. Qonaqların oteldə yerləşdirilməsi ilə bağlı müqavilə öhdəlikləri.
28. Mehmanxana sahibləri və turizm agentlikləri arasında bağlanan kontraktların Beynəlxalq Mehmanxana Konvensiyası ilə tənzimlənməsi
29. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin vəzifə və öhdəlikləri
30. Azərbaycan Turizm Şurası və onun əsas fəaliyyət istiqamətləri
31. Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının fəaliyyətinin təşkili
32. AHİK –in Respublika Turizm və Ekskursiyalar üzrə şurasının fəaliyyətinin təşkili.
33. Azərbaycan Ekoloji Turizm Şurasının fəaliyyətinin təşkili
34. Beynəlxalq turizm hüququ institutu və onun fəaliyyət mexanizmi.
35. Beynəlxalq turizm təşkilatının fəaliyyətini tənzimləyən hüquq normaları
36. Beynəlxalq turizm hüququ haqqında Haaqa bəyannaməsinin əsas prinsipləri
37. Turist, səyahətçi və ekskursantların hüquqi statusları

“Turizm və xidmət sahələrinin hüquqi əsasları” fənninin sillabusu 060803 - “Sosial-mədəni sahələrdə xidmətlərin təşkili”, “Otelçilik” ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrasının kafedrasının 11 fevral 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №6) təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Fənn müəllimi:

dosent A.T.Əfəndiyeva

dosent S.A.Hacıyeva